Has God Spoken?
Lesson #08

January 6, 2022

Dean Bible Ministries www.deanbibleministries.org © 2022, Dr. Robert L. Dean, Jr.

<u>Gen. 3:1</u>, "Now the serpent was more cunning than any beast of the field which the LORD God had made. And he said to the woman, '<u>Has God indeed said</u>, "You shall not eat of every tree of the garden"?'

Gen. 3:2, "And the woman said to the serpent, 'We may eat the fruit of the trees of the garden;

Gen. 3:3, "'but of the fruit of the tree which is in the midst of the garden, God has said, "You shall not eat it, nor shall you touch it, lest you die."'

Who is this GOD?

ESSENCE OF GOD HOLY

Sovereign/Creator

Righteousness

Justice

Love

Eternal Life

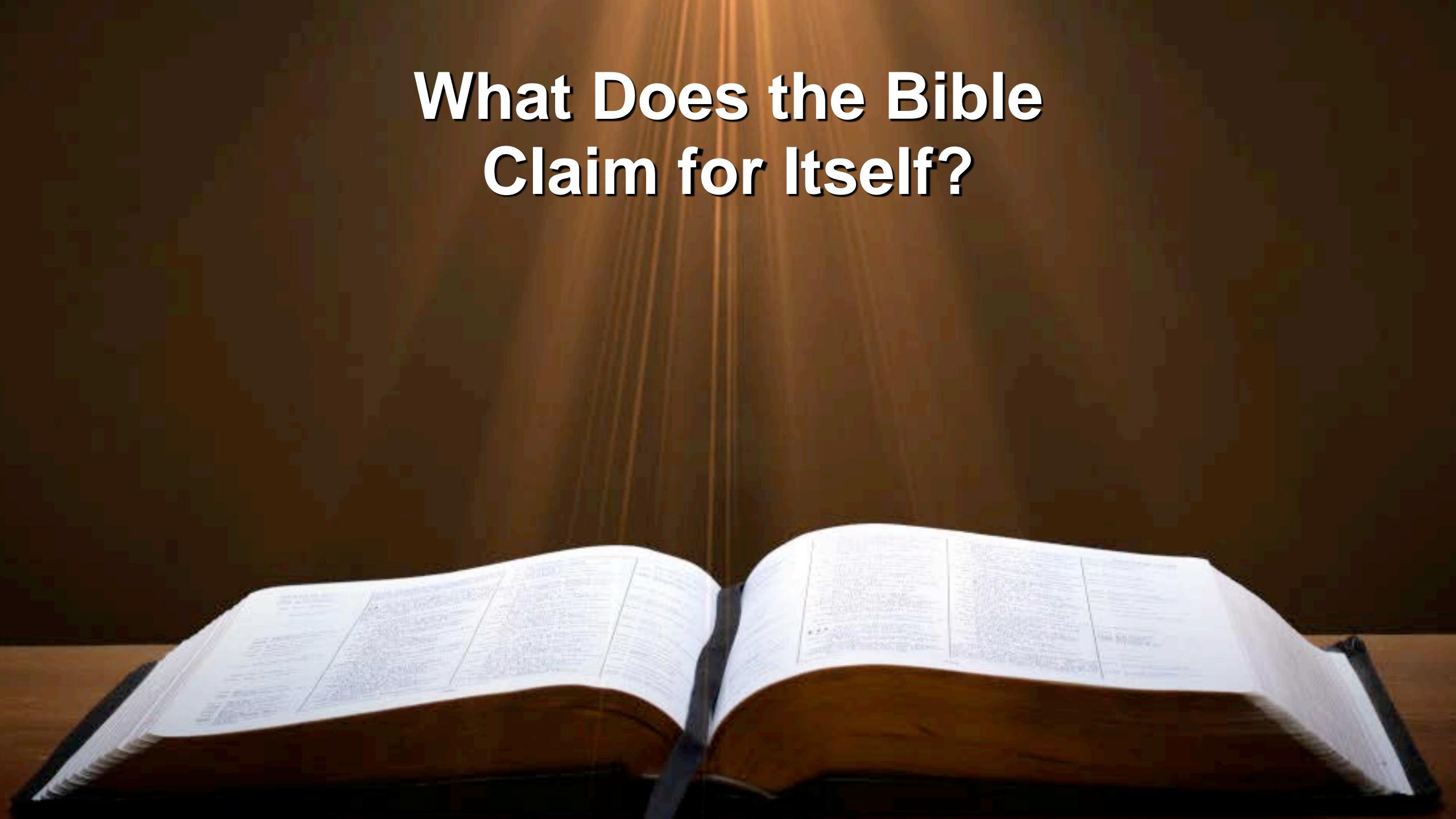
Omniscient

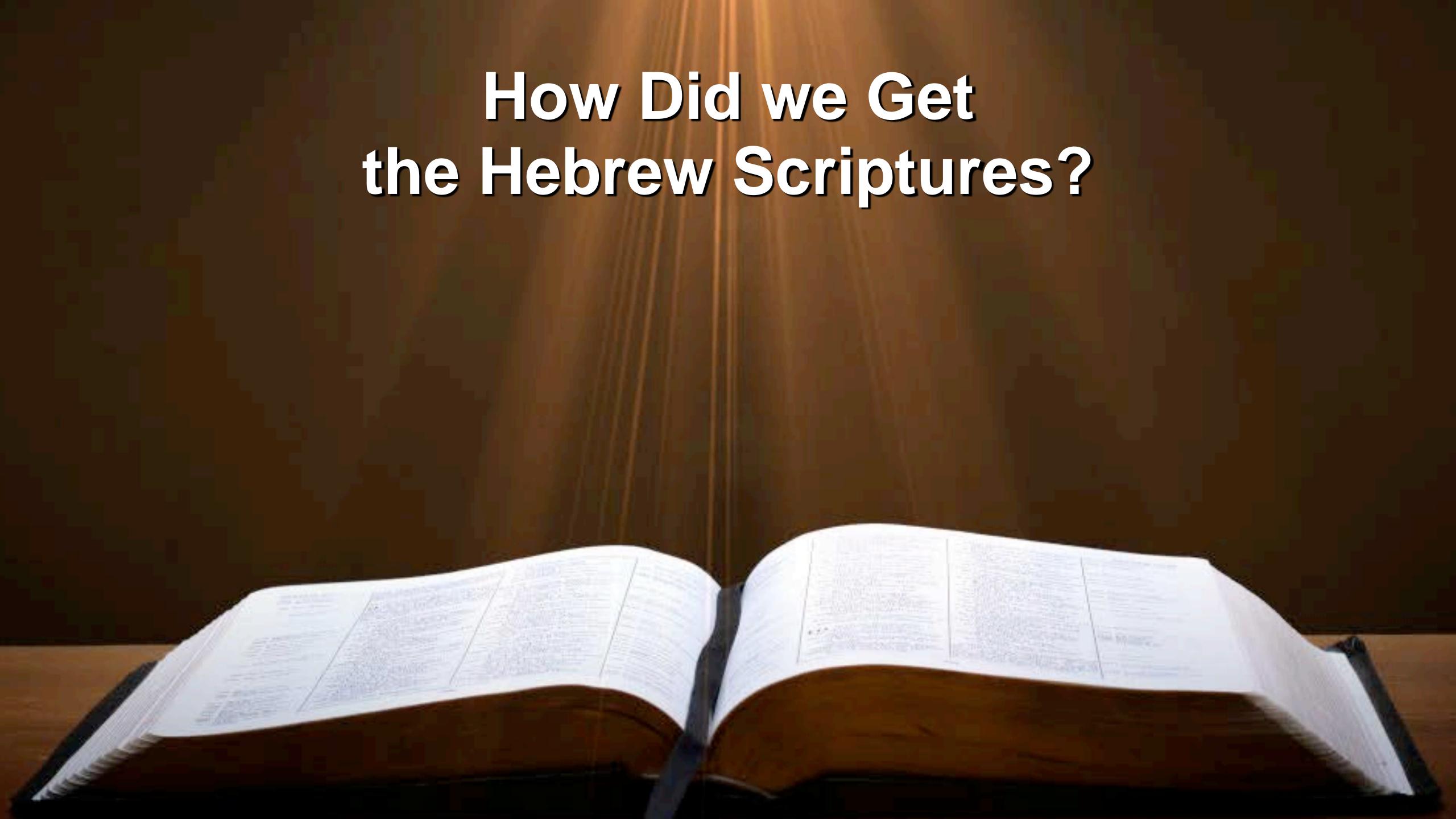
Omnipresent

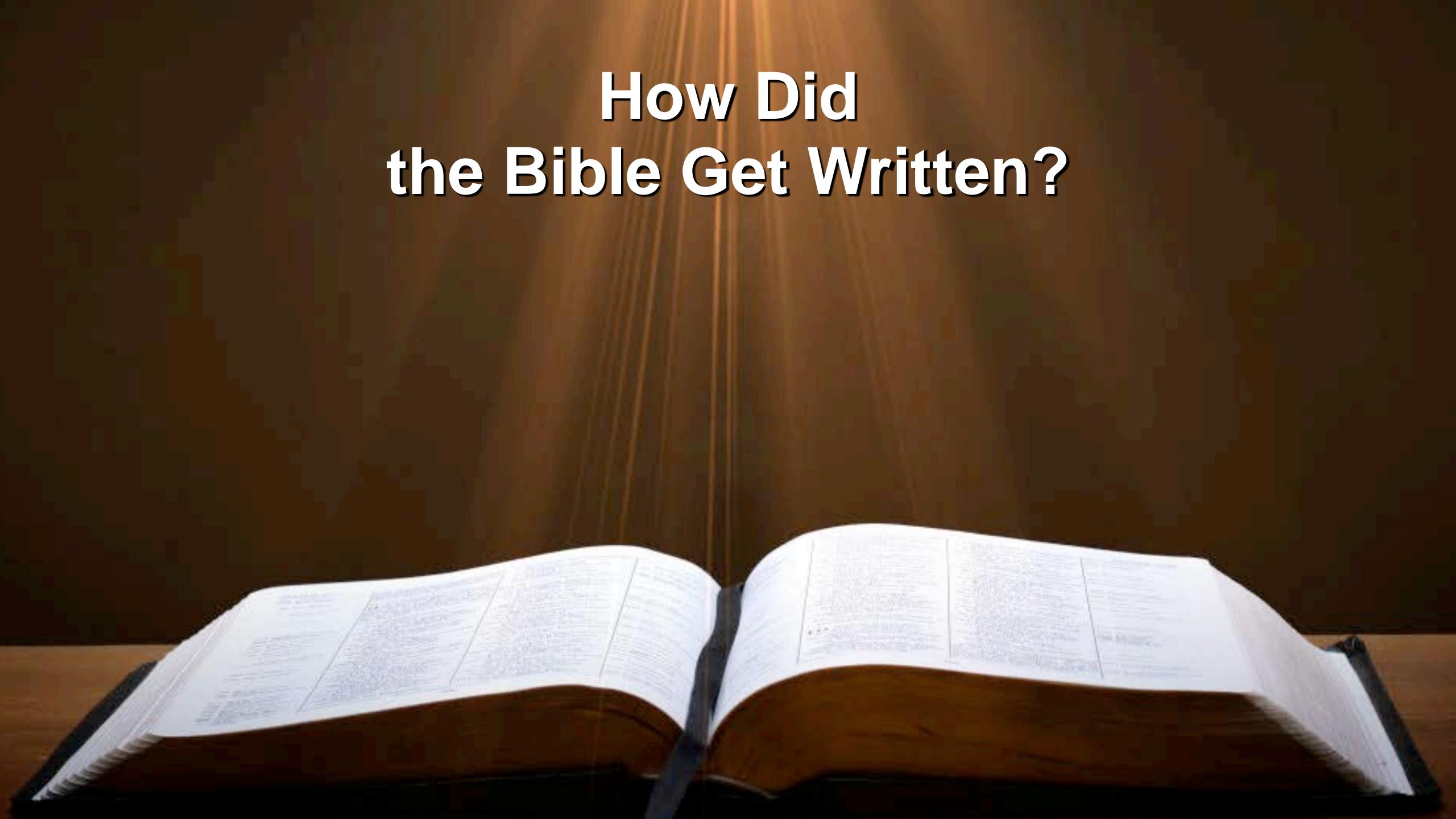
Omnipotent

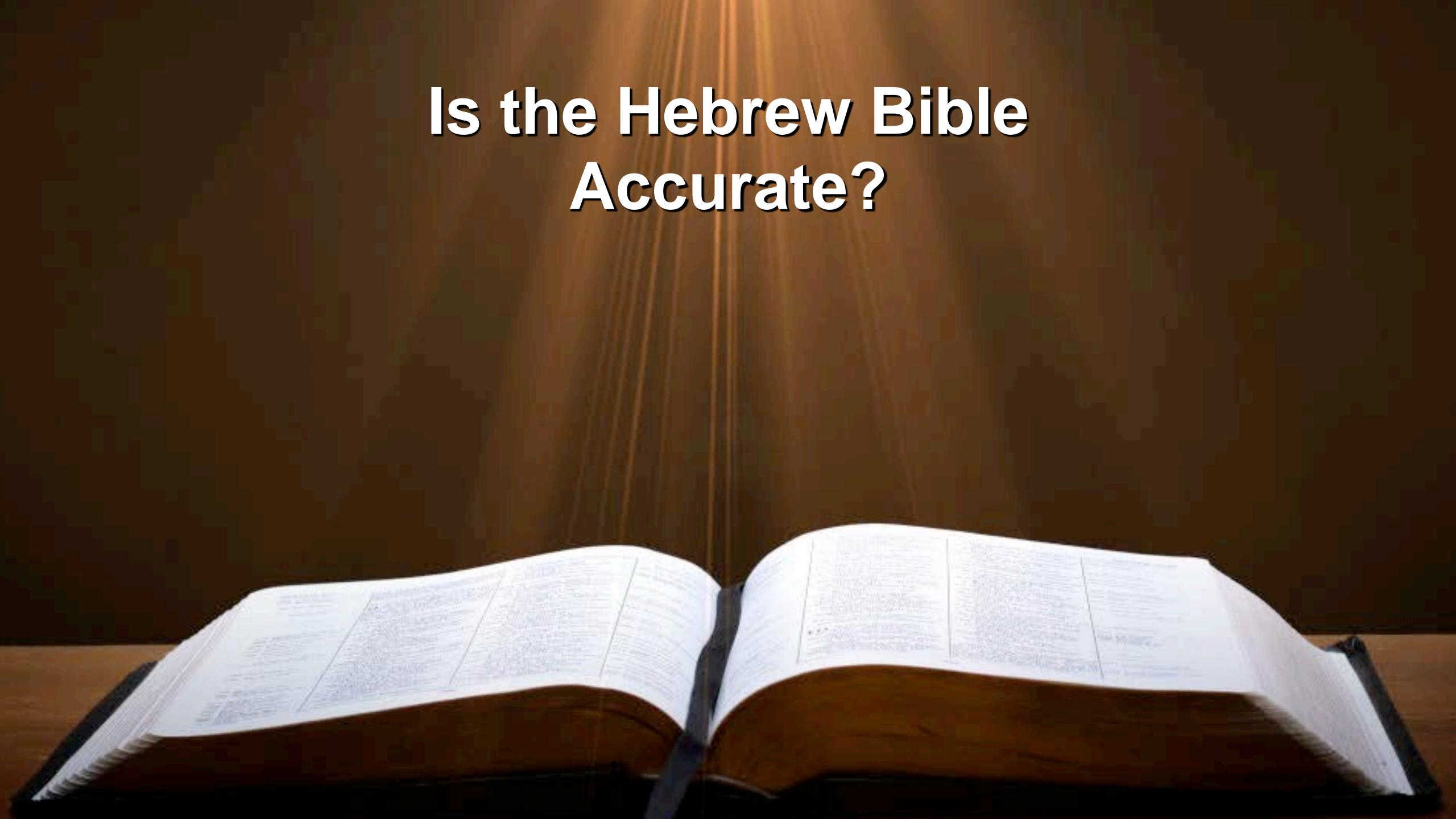
Veracity

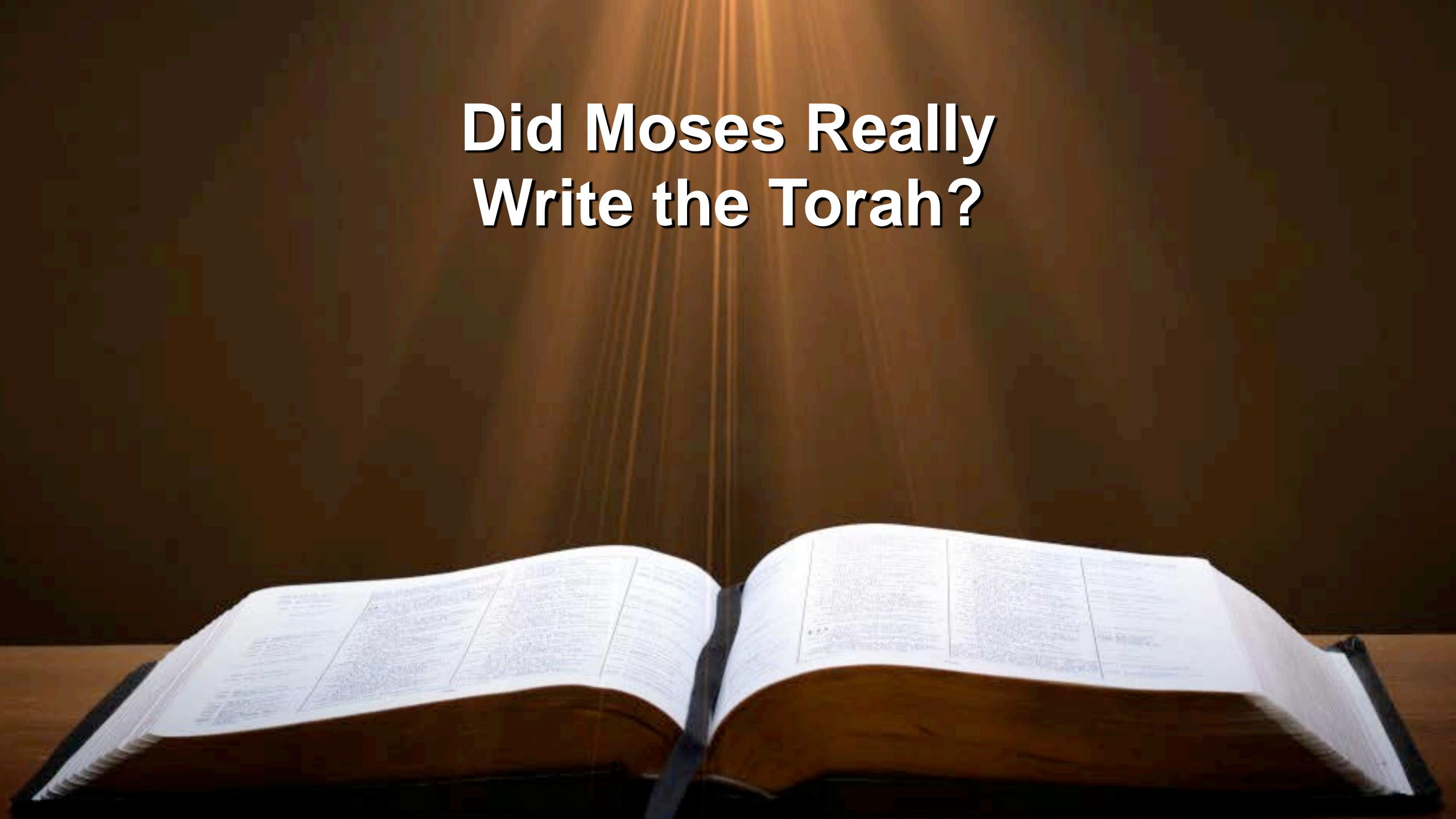
Immutability

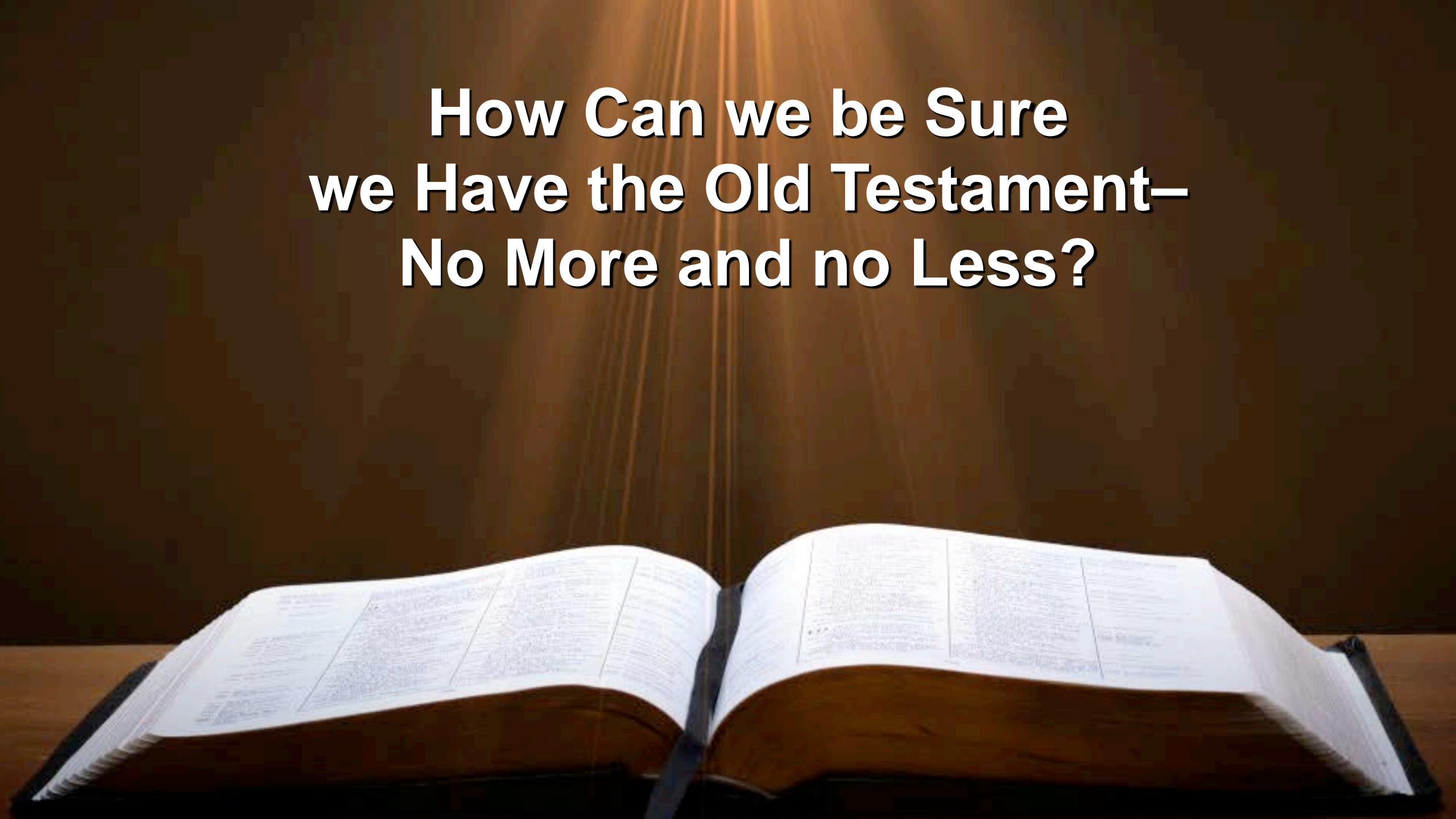

7. Both Jews and Samaritans believed this, as seen in the Samaritan Pentateuch and the Palestinian Talmud, Ecclus. 45:5; 2 Mac. 7:3; Philo in the *Life of Moses* 3:39; Josephus, *Antiquities* 4:8:45

The Surviving Texts of the Bible

Witnesses to the Hebrew Bible

(adapted from R. Price, Searching for the Original Bible)

Primary Sources	Secondary Sources
Silver Amulet Nash Papyrus	Samaritan Pentateuch
Dead Sea Scrolls (DSS) 202 mss Psalms (36 mss) Deuteronomy (29 mss) Isaiah (21 mss, Isa scroll)	Greek versions or recensions Septuagint (LXX), Aquila, Symmachus, Kaige-Theodotion, Origen's Hexapla, Hesychius, Lucian, Post-Hexapla revisions
Habakkuk Commentary Tefilin and mezuzoth from Judean Desert Severus Scroll About 3,000 Masoretic Mss.	Aramaic Targums Syriac versions (Peshitta, Syro-Hexapla) Coptic versions, Ethiopic version, Armenian version, Arabic versions

JUDICES 1,29-2,5ישׁרָאֵל נַיָּשֶׁם אֶת־הַכְּנַעֲנִי לָמָס וְהוֹרֵישׁ לְא הוֹרִישְׁוֹ: ס הייי.פּר.למל אפרים לא הוליש אֶת־הַכְּנַעֲנֶי הַיּוֹשֵׁב בְּנָזֶר וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנָי בְּקרְבִּוֹ הְּיִכּלְמֵּנִשה ואפרים פ זברלן לא הוריש אֶת־יוֹשְּבֵן קִמְירוֹן וְאֶת־יוֹשְּבֵי לוּמּל.ל.פ״.לו מי זברלן לא הוריש אֶת־יוֹשְּבֵן ישב הַכְּנַאֲנִי בְּקְרְבֹּוֹ וַיִּהְיִים לְמַס: ס וֹנּ אָשֵׁר לָא הוריש , ישבו עַבוֹ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי צִירְוֹן וְאֶת־אַחְלָב יוֹ וְאֶת־אַכְוִיבֹ יֹן וְאֶת־יוֹשְׁבֵי צִירְוֹן וְאֶת־אַחְלֶב יְנִאת־אַכְוִיבֹ יֹן וְאֶת־יֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאַת וֹאָת וֹאָת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאַת וֹאָת וֹאַת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאַת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָּת וֹאָת וֹאָּת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹיִּאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָּת וֹאָת וֹאָת וֹיִיּבְּיִּבְּעִּת וֹּאָת וֹיִּאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָּת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָּת וֹיִיּא וֹיִיּאָת וֹאָּת וֹיִיּא וֹיִיּאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וּאָת וֹאָת וֹיִיּאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹאָת וֹיִיּא וֹיִיּאָת וֹאָת וֹאָת וֹיִיּאָת וֹיִיּאָת וֹאָת וֹאָת וֹיִיּת וֹיִיּיִי עִיִּיּת וֹיִיּא וֹיִיּאָת וֹיִיּא וֹיִיּאָת וֹיִיּיִי עִיִּיּיִי עִיִּיְיִי עִיִּיִי עִיִּיְיִיּע וֹיִיּיִי עִיִּיְיִי עִיִּיְיִי עִיּיִי עִיּיִי וְיִיּיִייִי עִּיִיי עִיּיִי עִיּייִי עִיּיִי עִיּיִי עִּיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִּיּיִי עִיּיִי עִּיּי עִיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִייִי עִייִי עִיּיִי עִיּיִי עִיּיִי עִייִי עִייִי עִיּיִי עִייִי עִ יָּנֶת יְאֶפֶּיק יְ וָאֶת־רְחְב: ³² וַיִּשֶׁב הָאֲשֵׂרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנָי יֹּ.יֹּ.יִּ הָאֶרֶץ כִּי לָא הוֹרִישִׁוֹשׁ: ס נּבְּהָלִי לְא־הוֹרִישׁ אֶת־ לִּהְ מִּלִּי: ישרון וְישְׁבֵי בֵית־שֶׁמֶשׁ וּבֵית עֲנָת הָיוּ לְהֶם לְמַס: ס 34 וַיּלְהַבְּץ יִּ יַנְיּהְנָנְיֹ לְכָלֵבׂ אֶת־הֶבְּלוֹן בָּאֲשֶׁר דָבֶּר מֹשֶׁה וַיִּוֹנָשׁ מְשֶׁם אָז בְּנִי־דֶן הָהָרָה כִּי־לָא נְהָנִיּ לְנֶבֶר לְעֵבֶּלְ יִּבּיִ הִייִּ יִ מְשֶׁם אָז בּתְּיִנִי אֶת־בְּנִי־דֶן הָהָרָה כִּי־לָא נְהָנִיּ לְנֶבֶר לְעֵבֶּלְ יִבּיִ בּיִ מְשֶׁר דָבֶּר מֹשֶׁה וַיִּוֹנָשׁ מְּשֹׁם אָז בְּנִי־דֶן הָהָרָה כִּי־לְא נְהָנִיּי לְנֶבֶר לְעֵבֶּלְי יִבּי בִּייִ בְּיִ בִּי מִשְׁה וַיִּוֹנְשִׁל יִּבּי בִּייִ בְּיִ בְּעָבֶּלְ יִבְּיִבְּי בְּנִי בְּיִ בְּבְּר מִשְׁה וַיִּיִּשְׁל יִבִּי בִּי בִּייִ בְּיִּבְיּבְי בְּבְּר מִשְׁה וַיִּיּבְנִי בְּיִ בְּבִי בְּנִי בְּן הְהָנְיִי לְכָלֵב אָת־הָבְּרוֹן בְּצְשָׁר הָבֶּר מִשֶּׁה וַיִּינְבְּעׁל יִבִּים מִשְׁה וַיִּינְבְיּי מְלְבִי בִּיּבְייִ בְּיִבְיִּבְיי בְּנִי בְּרְ הְהָנְיִי לְּכָלֵב אָת־הְבָּנִי בְּיוֹן בְּצְשָׁר הָבֶּר מִשְׁה וַיִּיּוֹבְיּעְלְ יִּבְיִי בְּיִבְיִי בְּיִּבְיִי בְּיִבְּיִי בְּיִי בְּבְּבִי בְּיִבְיִי בְּיִבְיִי בְּיִבְייִבְיּי בְּבְּבִיי בְּיִבְיּבְייִי בְּיִבְּיִבְיִי בְּבִּים בְּבִּבְיים בְּבִּבְים בְּבִּבְים בְּבִּים בְּבְּבִּבְים בְּבְּבִים בְּשְׁר הָבָּבְר מִשְׁהְיּיִבְייִי מְשְׁהְ אָּוֹבְייִם בְּבְּבִיים בְּבִּבְּבְיים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבִים בְּבְּבִים בְּבְבִיבְים בְּבְבְּבִים בְּבְבְּבְים בְּבִּבְים בְּנִים בְּבְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבְים בְּבְּבִים בְּבְבִים בְּבְבְּבְים בְּבְבִים בְּבְּבְים בְּבְּבְבְבּים בְּבְּבְבּים בְּבְּבְבּים בְּיוֹבְבְיּבְבְים בְּבְּבְּבִים בְּבְּבְּבְבּים בְּבְּבְבּים בְּבְבְבּים בְּבְבּים בְּבְּבִים בְּבְּבְים בְּבְּבְּבִים בְּבְּבּבְים בְּבְּבְבּים בְּבְּבְבּבּים בְּבְּבְבּים בְּבְּבְבּים בְּבְבְבֹבְבְבּים בְּבְבּבְבְבְבְים בְּבְבְּבְבּבְבְים בְּבְבּבּים בְּיבְבּבּים בְּבְבּבּבְבּים בְּבְבּבְבּים בְּבְבּבְבּבְבּים בְּיבְבּבּים בְּבְבּבְבּבּבְים בְּבְבּבּבּים בְּבְבּבּים בְּבְבּבּבְיבְיבּבּבְיבְבּבּבּים בְּבְבּבּבּים בְּבּבּבּבּים בְּבְבּבּים בְּיוֹבְבּים בּיבְבּבּים בְּבּבּבּים בְּבְבּבּבּים בְּבְבּבּבּים בְבְבּבּבּבּבּים בְּבְבּבּבּים בְּבְּבִים בְּבְבּבּבּבּים בְּבּבּבּבּים בְּבִּבּבּבּבּים בְּבִּבּבּבּבּבּבּים בְּבְבּבּבּבּבּים בְּבְבּבּבּבּבְּבִים בּבּבּבּבּבּבּבּים בּבּבּבּבּבּ ייי שְׁלְשֶׁה ּ בְּנֵי הָעֲנֶקְ": ¹² וְאָת הַנְיבוּסִי ישֵב ּ יְרִוּשְׁלַם לֹא הוֹרִישׁוּ בְּיִ הְשֶׁבֶּת ְ בְּהַר־הֶּנֶרְס ּ בְּאַיָּלְוֹן וּבְשַׁעֵּלְבֶים וַתִּכְבַּדֹּ יִדְ בֵּית־ פּיי. בּ יִי שְׁבֶּר בְּיִם וַתִּכְבַּדֹּ יִדְ בֵּית־ פּיי. בּיי שְׁלְשֶׁה ּ בְּנֵי הָעֲנֶלְךְ וּבְשַׁעֵּלְבֶים וַתִּכְבַּדֹּ יִדְ בֵּית־ פּיי. בּיי בְנִימָן ּ וַיִּשֶׁב הַיְבוּסִׁי אֶת־בְּנֵי בִנְיִמִן ּ בְּירִוּשְׁלַם עָד הַיִּוֹם הַיֶּה: " "וֹהְיּ לְמַס: 36 וּנְבוּל הָאָמֹרִי מְמַּצְלֵה עַקְרַבִּים מַהַפֶּּלַעי , · LEGABLILLE: 377 [1] 100 [1] בין מון־הָעִיר וַיָּאמְרוּ לוֹ הַרְאָנִי נָא אֶת־מְבְוֹא הָעִיר וְעָשִׁינוּ עִמְּךְ חֶסֶר אָמְלֶה אָתְכֶם מִמִּצְרַיִם וָאָבֻיא אָתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְחִי הַמּי יִיּי יֹת פּטוֹלְ אַת אָת בְּנוֹ אֶת דְּלָבוֹ לְאִר בְּנִיכְנִ אָת־הָעָיר לְפִי־חֶרֶב וְאָרְהֵעִיר לְפִי־חֶרֶב וְאָרְהֵעִיר לְאִ־אָפֵּר בְּרִיתִי אִהְכֶם לְעוֹלֶם: 2 וְאַהֶּם לְאֹ מִיֹרְא דְּכוֹח. לֹ.לֹ מִירֹא דְּכוֹח. לֹ.לֹ מִירֹא דְּכוֹח. לֹ.לֹ ליי ביי ה וְאָרֶץ בְּלֹימִשְׁפַּחְתִּוֹ שִׁלֵּחוּ: 26 וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחֹתִּים וַיִּבֶּן שִׁי חִרְתִּוּ בְרִיתֹ לְיִוּשְבֵי הָאָרֶץ הַוֹּאַת מִוְבְּחוֹתִיהֶם הִּמֹּצְוּן וְלְאֹ־ בּי גבּחסׁ וחד מלי . ב

²⁰ Mm 311. ²¹ Mm 1396. ²² Mm 1395. ²³ Mm 2135. ²⁴ Mp contra textum, cf Mp sub loco. ²⁵ Mm 100. ¹⁴ Mp sub loco. ¹³ Mm 1268. ¹⁴ Mm 3341. ¹⁵ Mm 1394. ¹⁷ Mm 377. ¹⁸ Mm 191. ¹⁹ Mm ²⁶ Mm 1397. ²⁷ Mm 1356. ²⁸ Mm 1893. Cp 2 ¹ Mm 389. ² Mm 1586. ³ Mm 4205. ⁴ Mp sub loo.

 b Μss b c b c $^$ 19,48a \$\overline{\text{g}} = \frac{c}{c} \frac{c}{d} \frac} \frac{c}{d} \frac{c}{d} \frac{c}{d} \frac{c}{d} \frac{c}{d} \fr 19,40 a \mathfrak{G} ετ \mathfrak{G} αὐτοῖς || 36 " 5 " 24 Syn (sub 00) + 0 100 ματος, $\frac{1}{4}$ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τὰς τρεῖς) || $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τὰς τρεῖς) || $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τὸς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ αὐτοὺς ($\frac{1}{4}$ δ τάδε λέγει) κύριος || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τοὺς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ αὐτοὺς ($\frac{1}{4}$ δ τάδε λέγει) κύριος || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τοὺς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τοὺς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τοὺς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ καὶ εξηρεν εκεῖθεν τοὺς τρεῖς νίοὺς Ενακ || $\frac{1}{4}$ γ το $\frac{1}{4}$ το dl \mathfrak{D} (dttg) \parallel Cp 2, 1 a LC al Mss \mathfrak{B} interv \parallel hic irt noint νου μετοικίου τοῦ μετοικίου τοῦ μετοικίου τοῦς τρεῖς υἰοὺς Ενακ \parallel 21 a nonn Mss \mathbb{Q}^{Or} εἰς αὐτοὺς (\mathfrak{G}^{B} τάδε λέγει) κύριος \parallel c prp ' \mathfrak{T} \parallel \mathfrak{T} $\mathfrak{T$ לְצָרִים; prp אוו a *דצַ cf akk şaddu.

1,15—28 מַעַל הַחֲמָוֹר וַיְּאמֶר־לָה כָּלֶב מַה־לֶּךְ: יֹּ וּוֹאֵעֶּר הַ הַשָּׁבֶּר יַנְתֹּמְדִר לִי נִּלְּה יִּי בִּרְר יִי ארץ הַנָּגָב נְתַּתְּתָה לִּי נִּלְּה יִּי בִּר בְּוֹר יִי ארץ הַנָּגָב נְתַּתְּתָה לִי נִּלְּה יִי בּר בְּר בִּי ארץ הַנָּגָב נְתַּתְּתָה לִי נִּלְּה יִי בּר בִּי ארץ הַנָּגָב נְתַּתְּתָה לִי נִּלְּה יִי בִּי ארץ הַנָּגָב נְתַּתְּתָה לִי נִּלְּה יִי בִּי חֹמֵן משֶה פְּלוּ בֵּיבֶּ יְנִישֶׁב מֶת יִּחרימוּ אוֹתֹה ויִּהְרָה אָּח יִּינְשְׁר יִנִישֶּׁר יִנִישֶּׁר יִנִישֶּׁר יִנִישֶּׁר יִנִישֶּׁר יִנִישֶּׁר צפת ויחרימוּ אוֹתֹה ויִּהְרָה אָּח יִּינְשְׁן יִי בּיִינִי יִנִישֶׂר צפת ויחרימוּ אוֹתֹה ויִּהְרָה יִּיִּרְיִי יִנִישֶׂר צפת ויחרימוּ אוֹתֹה ויִּהְרָה יִּיִּהְרִי יִינִישְׁן מַטְ מל בּנביא .. אָחָין וַיַבֿר אָת־הַכְּנַעֲנֶי יוֹשֵׂב צְפַּת וַיַּחָרָימוּ אוֹתְה וַיִּכְּרְא אֶת־הַכְּנַעֲנֶי יוֹשֵׂב צְפַּת וַיַּחָרִימוּ אוֹתְה וַיִּכְּרָא אֶחֹישׁי בּימֹה בּסיפֹּ. ל.. אָחִין וַיַבֿר אָת־הַכְּנַעֲנֶי יוֹשֵׂב צְפַּת וַיִּחְרִימוּ אוֹתְה וַיִּכְּרָא אָחֹישׁי הָעִיר חָרְמָה: 18 וַיִּלְּכָּר יִהוּדָה אֶת־עַזְהַ וְאֶת־וְּבוּלְה וְאֶת יְנִבוּלְה וְאֶת יְצִּיבוּלְ יָּבְּיִר בְּיִּלְהִ וְאֶת־עָּקְרָוֹן וְאֶת־גְּבוּלְה: 19 וַיְהָי יְהוְהֹ אֶת־וְבוּלְהוּ יִּיִּלְוֹן וְאֶת־גְּבוּלְה: 19 וַיְהָי יְהוְהֹ אֶת־וְבוּלְהוּ יִּיִּלְוֹן וְאֶת־גְּבוּלְהוּ יִיִּיִם וְנִיְהֵי יְהוְהֹ אֶת־וְבוּלְהוּיִרְ וְיִּלְּחִי יִבְּיִיתְרִי בִּיִּלְהוּ יִּיִּלְוֹן וְאֶת־בִּים בִּיִּיתְרִי בִּיֹיִנִיתְרִי בְּיִּלְהוּ יְּיִּלְוֹן וְאֶת־בְּבוּלְהוּ יִיִּיְלְוֹן וְאֶת־בְּבוּלְהוּ יִּיְלְוֹן וְאֶת־בְּבוּלְהוּ יִיִּיְתְּיִי בְּיִּיִּ וְאֶת־הָהֶר כִּי לָא״ לְהוֹרִישׁ אֶת־ישְׁבֵי הָעַמֶּק כִּי־בֶּכֶב בַּרְזֶל לְחֵי פּ בּנביא ל זַיִּעֲלָוּ בֵּרת בּרוֹמֶף נַם הֶם בֵּית־אֵל וַיְהוָה עִמְּם: 23 וַיִּעֲלָוּ בֵית מְּנְלָה: פּ שינו מל וכל חלים יוֹסֶף בְּבֵית־אֵל וְשֵׁם־הָעִיר לְפָנִים לְוֹז: 24 וַיִּיְאוֹ הַשְּׁמְרִים אִישׁיוֹמֶן וֹ וַיַּעַל מַלְאַדְ־יְהוָה מִן־הַנִּלְנֶל אָל־הַבֹּכֵים יִיֹאֹמֶר יִנִיאֹמֶר מִלְאַדְ־יְהוָה מִן־הַנִּלְנֶל אָל־הַבֹּכֵים יִיֹאֹמֶר יִוֹיָעַל מַלְאַדְ־יְהוָה מִן־הַנִּלְנֶל אָל־הַבֹּכֵים יִייֹאמֶר יִוֹיָעַל מַלְאַדְ־יְהוָה מִן־הַנְּלָנֶל אָל־הַבֹּכֵים יִייֹם בִייִּ יין אַרָאי שְׁמָה לְוֹז׳ הָוֹא שְׁמָּה עָר הַיִּוֹם הַוָּה: פּ ז׳ וְלֹא הוֹוֶשׁ שְׁמְעָהֶם בְּלְלֵי מַה־וָאת עֲשִׁיתָם: זּ וְנַם אָמַׁרְתִּי לְא־אַנְתִשׁ אוֹתָם זֹין בּיִים הָנָה עָר הַיִּוֹם הַנָּה: פּ ז׳ וְלֹא־הוֹוְשׁ שְׁמְעָהֶם בְּלְלֵי מַה־וָאת עֲשִׂיתָם: זּ וְנַם אָמַׁרְתִּי לְא־אָנְרֵשׁ אוֹתָם הַ חס בנביא בְּצִי מְנָה בְּרַ הַיִּבְיּה בְּנִיתִי שְׁאָן וְאָת־בְּנוֹתִיךָ וְאָת־בְּנֹתִיךְ וְאֶת־בְּנֹתִיךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִרְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִךְ וְאֶת־בְּנֹתְיִרְ וְאֶת־בְּנֹתְיֹתְיּ וְאֶתְּבִּים וְבִיּיִם וּיִיבִים וְּבִיּיִם וְּבְיִים וְּעִיּבִית בְּיֹתְיִיךְ וְאָת־בְּנֹתְיִים וְּעִיבְיִים וְּבְיבִיּעִים וְּבְיֹתִים וְּבְיּתִים וְּבִיוֹתְיּיְ וְּבְּיִים וְּיִנְיִים וְּבְיֹתִים וְּבְּיוֹתְיּבְיּים וְּבִיוֹבִיּתְיּים וְּבְיבִיּתְיּים וְּבְּיוֹתְיּים וְּבְּיוֹתְיּבְיּים וְבְּיוֹתְיּים וְּבְיֹתִים וְנְתְיִבְיּבְיּים וְנְתִיוּבְיּים וְנְתִינְבְיּיִים וְּנְיֹתִיּבְיִים וְנְיֹיבְיִים וְּבְיּבְיּיִים וְּבְיּבְיִים וְּבְיּבְיּיִים וְּבְיּבְיּיִבְיּים וְּבְיּבְיִים וְּיִבְיִים וְּבְיּבְיִים וְּיִיבְיּיִים וְּיִבְיּבְיִים וְּבְיּבְיּבְיִים וְּבִּנִים וְּבִיּבְיּיִים וְּיִיתְרִים וְּבְיבִּיְיִים וְּיִינְיְיִים וְּיִיתְיּיִים וְיבִיתְיּים וְיבִינְיתִייְיּים וְיבִינִיתְיּים וְיבִיתְיים וְיבִיתְיבִים וְיבִיתְיבְיּים וְיבִיתְיּיִיּים וְיבְיתִייִים וְיבְיתִיים וּיְיּיתְייִים וְיּבְיתִייְים וְיּיתְיּיִים וְיּיתְיּיְיְיִים וְיּיִיתְיִיּיְיּיְיתְייִים וְּיְבְיוֹים וּיְיִינְיְיְיִיוּיְיְיִיּיְיּיִים וְיּיִיתְיִים וְיּבְיּיִיּיְיִים וְיּיִיּיְיִים וּיִיוּיִים וְיּבְינִיבְיּיִייִיּיְיִייִיוּים וּיּיּיִיתְייִים וְּבְיּבְיתִיּים וְיּיִיוּבְיּיִיוֹים וּיו ישביל'. פיני. לד מל. לד מל בני ישראל בי יבלעם ואת בניליה ואת בי יבלעם ואת בי י. בטע בסיפ מְנְדְרֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיִהְ וַיֹּוֹאֶל הַכְּנַעֲנִי לְשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַוְּאֹת: ½וְיִהְ עֶּת־קוֹלֶם וַיִּבְכְּוּ: 5 וְיִּקְרָאִוּ שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהְוּא בֹּכֵים וַיִּזְבְּחוּרּ

ς ος Jos 15,18 || ος καὶ ἐγόγγυζεν καὶ ἔκραξεν || 15 α α' sg cf Jos ן אָלָ (\mathfrak{S} λύτρωσιν = אַלָּאָל ex אַלַאַ ex אַלָּאַ) \mathfrak{S} + κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῆς, ins frt The New Testament is written over a period of less than 60 years, and we have recovered fragments dating within a couple of decades of the writing.

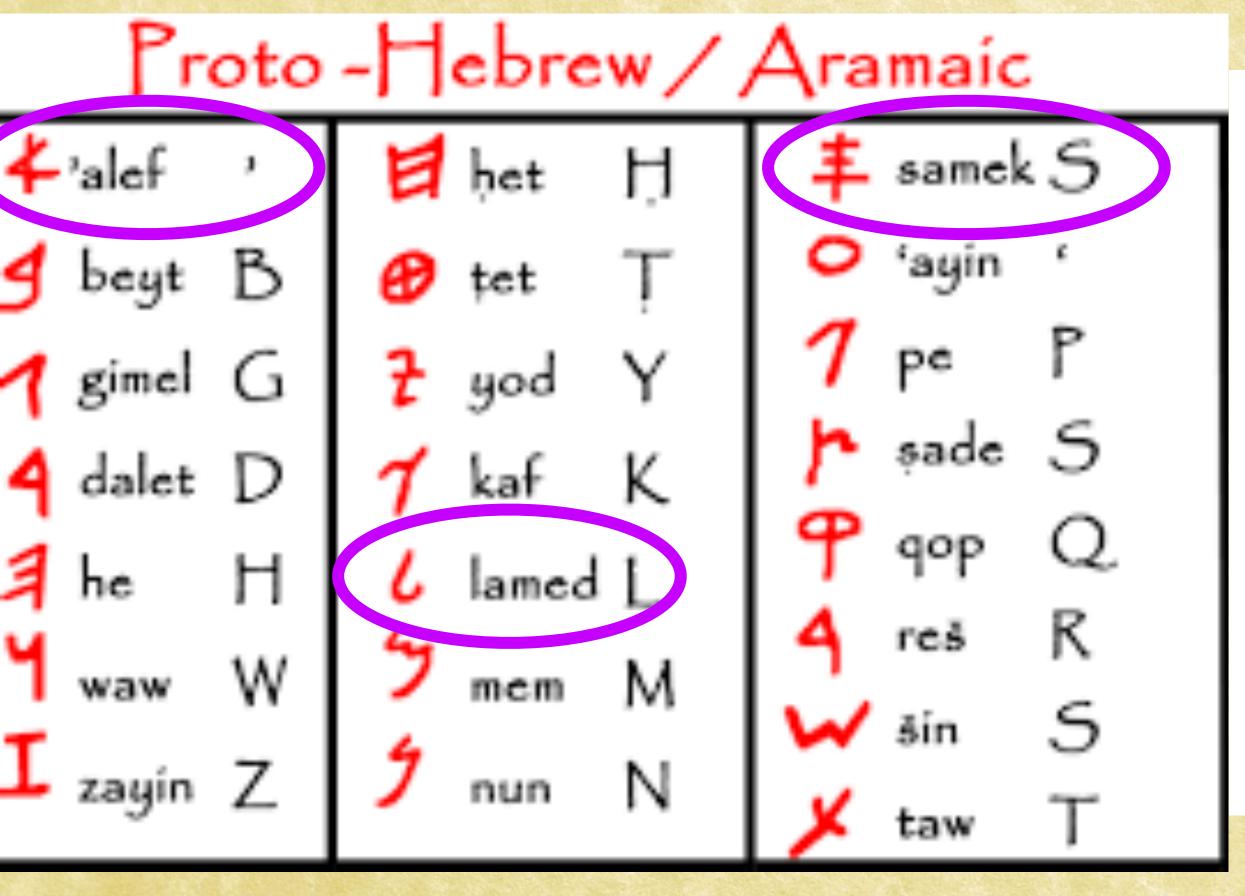
However, the Old Testament was written over a period longer than a thousand years, and the oldest manuscripts we now have date to around 250 BC.

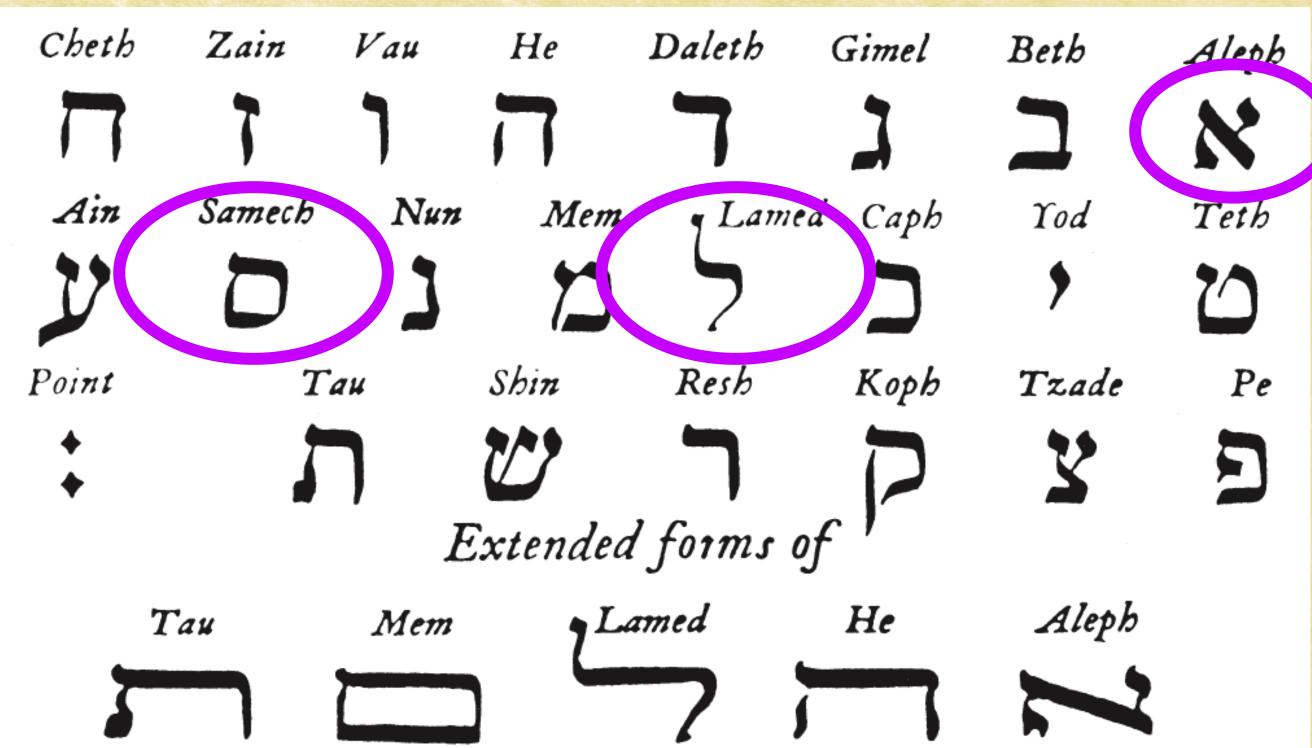
What is "Textual Criticism?"

Textual criticism, sometimes called lower criticism, is the attempt to reconstruct the original manuscript which we no longer have, from the many copies or manuscripts which we do have. The process involves determining the date, quality, and provenance of a manuscript, but also sifting through manuscripts and fragments, evaluating the various differences between them, and determining how a variant reading might have come to be.

The vast majority of variant readings involve spelling errors, copiest errors (in Hebrew the dālet [T] and the rêš [T] are easily confused, as are a number of other letters), sometimes a word is added, sometimes doubled, sometimes letters are transposed). Updated spellings and names and grammar also occur.

Very few alter the meaning of a verse, and even fewer affect the meaning of a passage, and almost none impact a major teaching of Scripture.

- 1. The various Hebrew manuscripts of the Old Testament: These are called primary sources.
- 2. Translations of the ancient Hebrew text: These are secondary sources.

Witnesses to the Hebrew Bible

(adapted from R. Price, Searching for the Original Bible)

Primary Sources	Secondary Sources
Silver Amulet Nash Papyrus	Samaritan Pentateuch
Dead Sea Scrolls (DSS) 202 mss Psalms (36 mss) Deuteronomy (29 mss) Isaiah (21 mss, Isa scroll)	Greek versions or recensions Septuagint (LXX), Aquila, Symmachus, Kaige-Theodotion, Origen's Hexapla, Hesychius, Lucian, Post-Hexapla revisions
Habakkuk Commentary Tefilin and mezuzoth from Judean Desert Severus Scroll About 3,000 Masoretic Mss.	Aramaic Targums Syriac versions (Peshitta, Syro-Hexapla) Coptic versions, Ethiopic version, Armenian version, Arabic versions

The Masoretic Text

At some time between AD 500–1000 a group of Jewish scribes, who were known as Masoretes, had the responsibility for preserving and passing on the text of the Hebrew Scriptures.

The Masoretic Text

At some time between AD 500–1000 a group of Jewish scribes, who were known as Masoretes, had the responsibility for preserving and passing on the text of the Hebrew Scriptures.

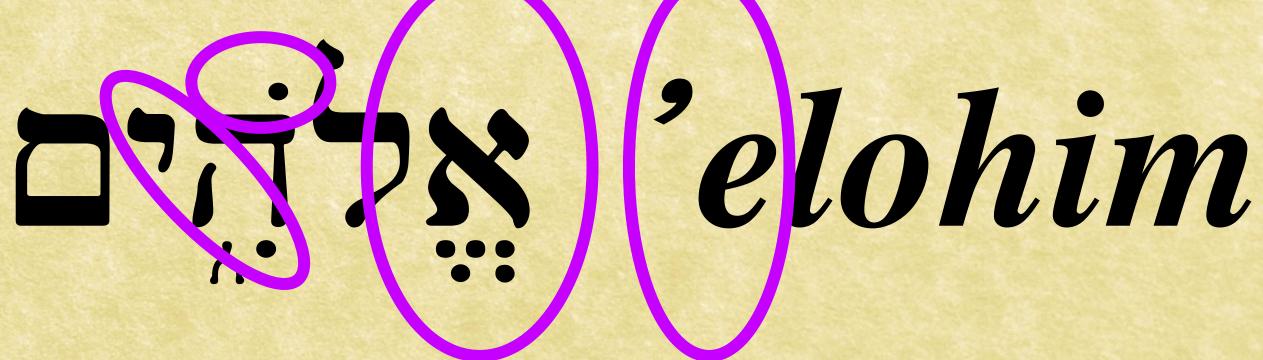
The term *Masorah*, refers to the transmission of a "tradition," a structure of scribal notations (apparatus), which commented on everything from alternate readings to differing grammatical forms, in order to preserve the accuracy of the text.

וֹלְעָרְ יְדְּנְהְ אָת־הַדְּבְרֵים הָאָלָה אֶל-פֶל־בְּנִי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁאִנּ בּבֵּ

²⁰ Mm 311. ²¹ Mm 1396. ²² Mm 1395. ²³ Mm 2135. ²⁴ Mp contra textum, cf Mp sub loco, ²⁵ Mm 1397. ²⁷ Mm 1356. ²⁸ Mm 1893. Cp 2 ¹ Mm 389. ² Mm 1586. ³ Mm 4205. ⁴ Mp sub loco, ²⁵ Mm 1398.

30 a שוו בע (v) aala, Jos 19, 15 21, 35 ל וו פר וויהי אוו אוו ביהי בל פר אווו ביהי בי פר וויהי ש מווו ביהי בי ש לפר אחלב (sic Jos 19,30) אַפַּק vel אַפַּק (sic Jos 19,30) ואת־אחלב (sic Jos 19,30) ואַ Mss & בילל לְהוֹרְישׁב Β εδυνάσθη (ηδυνήθη) εξαραι αὐτόν, 1 frt ירשׁב 33 מון יכל לְהוֹרְישׁב און יכֹל לְהוֹרְישׁב 34 a Ms ® *5€ et Jos 19,47a ® בתנום 35 a-a Jos 19,41 שמש של 1 b ins שוום 34 a Ms שמש של 19 של של 19 19,48a S et c || c S + επί τὸν 'Αμορραῖον || d S* + αὐτῷ, SB et Jos 19,41 αὐτοῖς | 36 a σΑΟΙ Σ21 Syh (sub ob) + ὁ Ἰδουμαῖος, 1 τκτ | b σ* ἐπὶτῆτ dl 2 (dttg) || Cp 2, 1 a LC al Mss 3 interv || b hic frt nonn vb exc cf a et 6 αὐτοὺς (5 Β τάδε λέγει) κύριος || ° prp 'Ν] || 3 α 5 * προσθήσω τοῦ μετοικό λαόν, ὂν είπα τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς || b nonn Mss '5 ? τ || c &(Œ)) εἰς συθή רים; prp אוו a *דצ cf akk şaddu.

Masora refers to the transmission of a "tradition." The root can mean either "to hand down," which would suggest passing on a tradition, or "to bind," which could be applied to protecting the Scriptures. As part of their work they developed a system of dots and lines to place under or next to the consonants to indicate the vowels and preserve the pronunciation. They were extremely protective of the consonantal text, never altering the consonants. They would also place notes in the margin called the Kethiv-Qere, what is written, what is read.

Masora refers to the transmission of a "tradition." The root can mean either "to hand down," which would suggest passing on a tradition, or "to bind," which could be applied to protecting the Scriptures. As part of their work they developed a system of dots and lines to place under or next to the consonants to indicate the vowels and preserve the pronunciation. They were extremely protective of the consonantal text, never altering the consonants. They would also place notes in the margin called the Kethiv-Qere, what is written, what is read.

Masora refers to the transmission of a "tradition." The root can mean either "to hand down," which would suggest passing on a tradition, or "to bind," which could be applied to protecting the Scriptures. As part of their work they developed a system of dots and lines to place under or next to the consonants to indicate the vowels and preserve the pronunciation. They were extremely protective of the consonantal text, never altering the consonants. They would also place notes in the margin called the Kethiv-Qere, what is written, what is read.

Kaj mapi

13 προσελθοντες MB*A νς προελθοντες κC, TR Cr 214 συνεβαλεν MC, TR νς συνεβαλλεν M'BA, Cr νς συνεβαλλον κ* 318 αφ MG (h. μ⁴⁵), TR Cr νς - M' 211 τον MA, TR νς - Μ'κΒC, Cr 521 Ιησουν M^{pt}B, Cr νς + Χριστον M^{pt}κAC, TR

A VS M

13 'επι G (h.μ⁴⁵) vs W? 13 'διατεταγμενος ην XA (διατεταγμενον ην B^*) vs W; (εντεταλμενος ην C) 15 · αντικρυς G (h.μ⁴⁵) vs M 15 'τη δε G (h.μ⁴⁵) vs W 16 Γ¹ κεκρικει AC^* (κεκρει B^*) vs W 16 Γ² ειη G (h.μ⁴⁵) vs W 16 Γ² ειη G (h.μ⁴⁵) vs W 16 AC^* (κεκρει $AC^$

The Masoretic Families

in Palestine nily The Ben Naphtali family

The Ben Asher family in Palestine Ti

Asher

Moses ben Asher Codex Cairensis (A.D. 895)

Aaron ben Moses ben Asher

Aleppo Codex

wrote the notes and all the vowels;
Entire OT partially destroyed in the anti-Jewish riots of 1947

- Two separate textual traditions
- Eight small differences between them

The Masoretic Families

in Palestine
The Ben Asher family
The Ben Naphtali family

Asher

Moses ben Asher Codex Cairensis (A.D. 895)

Aaron ben Moses ben Asher Aleppo Codex wrote the notes and all the vowels; Entire OT partially destroyed in the anti-Jewish riots of 1947

Important Surviving MSS from the Ben Asher Family

- 1. Codex Cairensis (AD 895), former and latter prophets
- 2. Aleppo Codex (AD 930), once complete, but ¼ destroyed by fire
- 3. Oriental 4445 (AD 950, 1540) most of the Pentateuch (Gen. 39:20–Deuteronomy 1:33)
- 4. Codex Leningradensis or Leningrad B19a (AD 1008–1009) basis for the most current edition, the BHS (1984)
- 5. Leningrad (Petersburg) Codes of the Prophets (AD 916)
- 6. Damascus Pentateuch (late ninth or tenth century AD) most of the Pentateuch

What Are the Dead Sea Scrolls (DSS)?

SCROLLS HIDDEN IN THE DESERT

THEIR FLOCKS NEAR THE NORTHWESTERN SHORE OF THE DEAD SEA. WHILE LOOKING FOR A GOAT THAT HAD WANDERED OFF INTO THE CLIFFS, THEY CAME ACROSS A CURIOUS ROCK CREVICE. WHEN THEY THREW A STONE INTO A CAVE OPENING THEY FOUND, THEY WERE SURPRISED TO HEAR A STRANGE ECHO.

THEY CRAWLED INSIDE, AND IN THE DIMNESS THEY SPIED LARGE, WHOLE JARS STANDING ON THE FLOOR. INSIDE THE JARS, THEY FOUND FOLDED PIECES OF LEATHER, SOME OF WHICH WERE WRAPPED IN CLOTH. THAT IS HOW THE SECRET OF THE QUMRAN SCROLLS BEGAN TO BE REVEALED.

THE SCROLLS CAVE

מערה זו הונגלונוו על הבדואים שיננו את העפר על מנת לחשוף אלפי קטעים של מגילות. הבדואים שיננו את העפר על מנת לחשוף אותם ומצאו 2000 בקסעי מגילות, והארביאולוגים, שהגיעו למערה מאוחר יותר, חשפו 2000 קטעים נוספים.

סברת החוקרים היא כי חייל רומאי שנכנס למערה בשנת 68 לסה"נ קרע את המגילות, ולאחר מכן פגעי האקלים ובעלי-חיים גרמו לנזק נוסף. במהלך המחקר של המגילות ממערה זו חוברו הקטעים ל-530 מגילות שונות, ופרסומן הסתיים בשנת 2001.

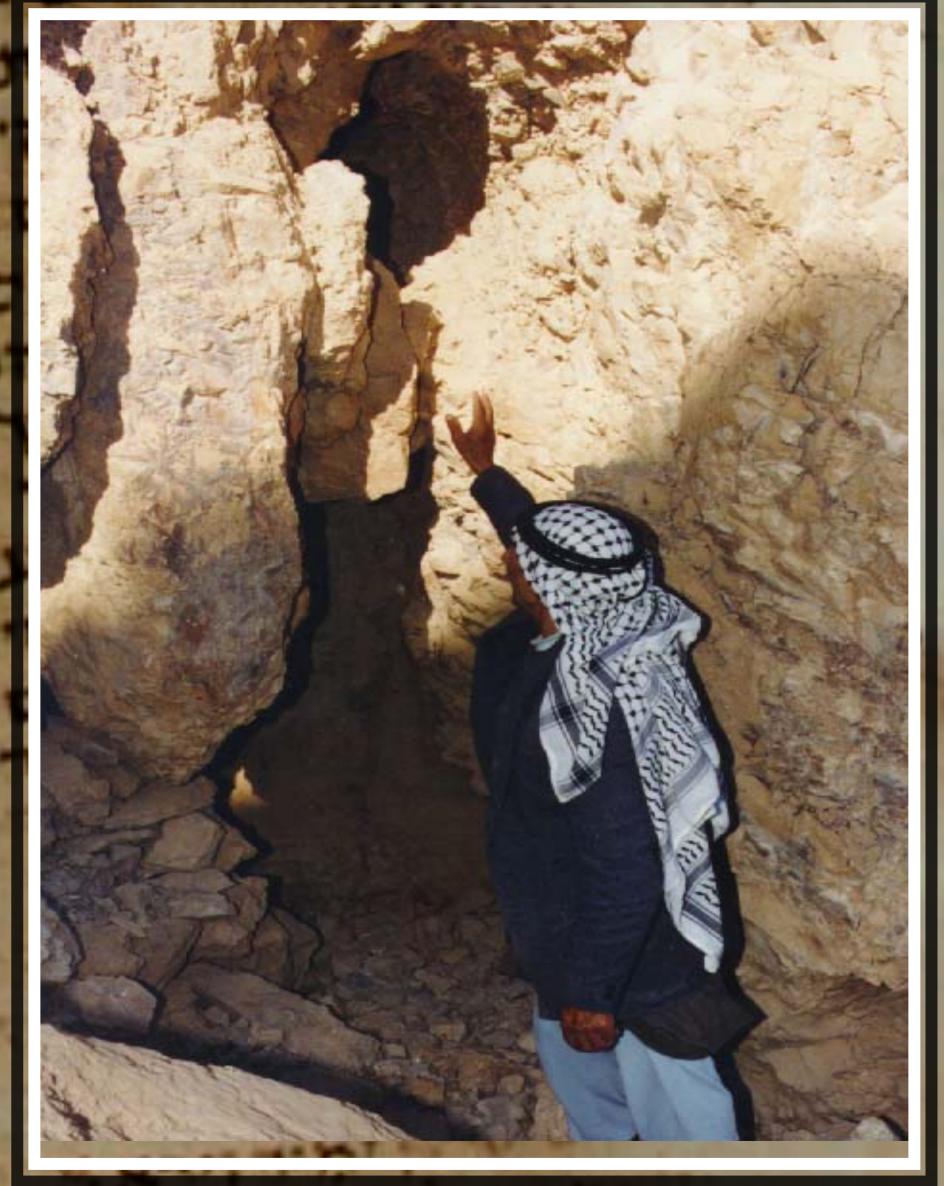
THOUSAND FRAGMENTS OF SCROLLS WERE UNEARTHED AS THEY SIFTED THROUGH THE DUST WITHIN. ARCHAEOLOGISTS, WHO REACHED THE CAVE LATER, UNCOVERED AN ADDITIONAL 1,000 FRAGMENTS.

SCHOLARS BELIEVE THAT A ROMAN SOLDIER WHO ENTERED THE CAVE IN
68 CE TORE THE SCROLLS INTENTIONALLY, AND THAT LATER, RAVAGES
BY ANIMALS AND CLIMATE INFLICTED FURTHER DAMAGE. AS RESEARCH
PROCEEDED, THE FRAGMENTS OF THESE SCROLLS WERE PIECED TOGETHER
TO PRODUCE 530 DIFFERENT SCROLLS, PURILLATION OF THESE SCROLLS
WAS COMPLETED IN 2001

קנקני חדס וחגילה STORAGE JARS AND A SCROLL

Discovering the Dead Sea Scrolls

Discovering the Dead Sea Scrolls

ED

MISCELLANEOUS FOR SALE

"The Four Dead Sea Scrolls"

Biblical Manuscripts dating back to at least 200 BC, are for sale. This would be an ideal gift to an educational or religious institution by an individual or group.

Box F 206, The Wall Street Journal.

Summer pletely hours in room m blazing woods, month. Box F-

state c Americ

Gross needs

s and

Entire

York

ation-

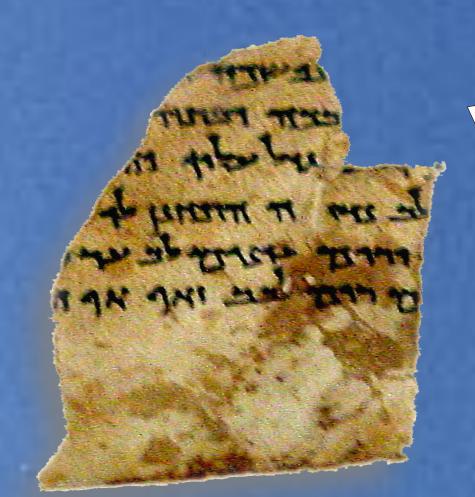
down

icern-

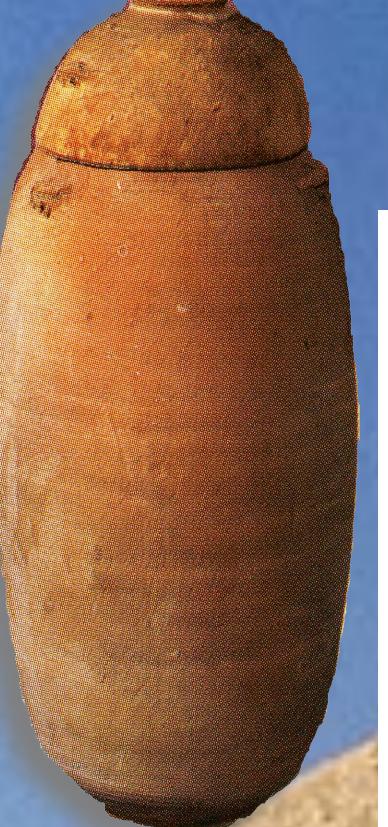
pected

10,000-18,000 gal. STEEL TANKS, 2 electric WELDERS, 2 ALIG. SHEARS, 1 ECONOMY BALER; Locat Of N

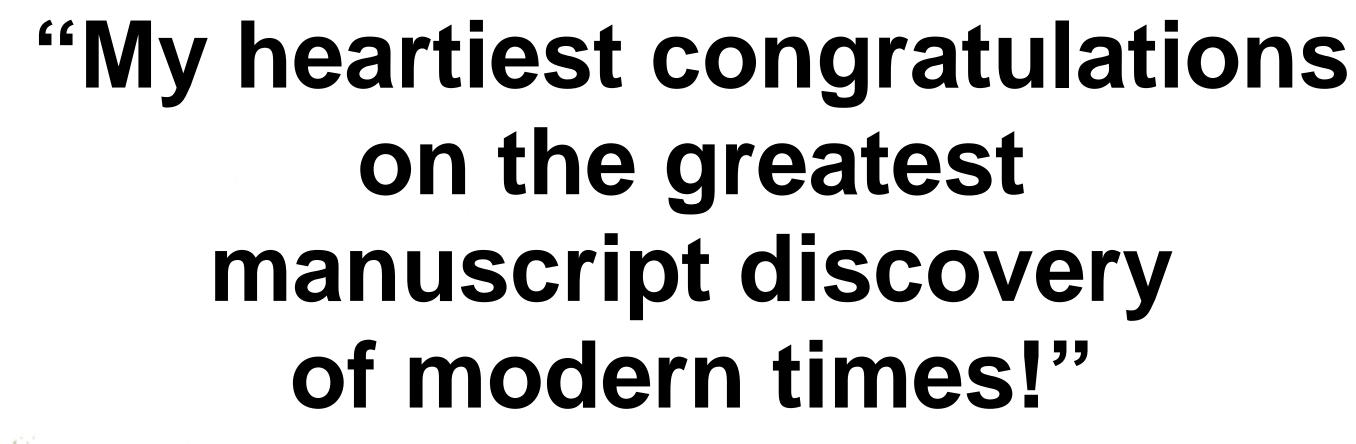

- Collection of 931 documents
- Oldest copies of the Old Testament
- Jewish sectarian writings
- Composed in Hebrew, Aramaic, Greek
- Produced between 250 B.C. and A.D. 68
- Hidden in Judean desert caves before A.D. 68

Scrolligar

Letter from W.F. Albright, the Dean of American Archaeology to John Trevor of the American School of Oriental Research Jerusalem, March 15, 1948

The Significance of the Scrolls

ערבוה יקריה שני ייאמר יולהים יקוו המינ מו הים תרשא הייץ דשון בשב יריע עעעפריעשהפר למון אשר זרעובועל הארץויהי כן יריא

לכם יהיה ל אכליו

ביוו השמים ובכד

שונפש חיה את כ כן וירא שלח שה טוב משר ויהי ע

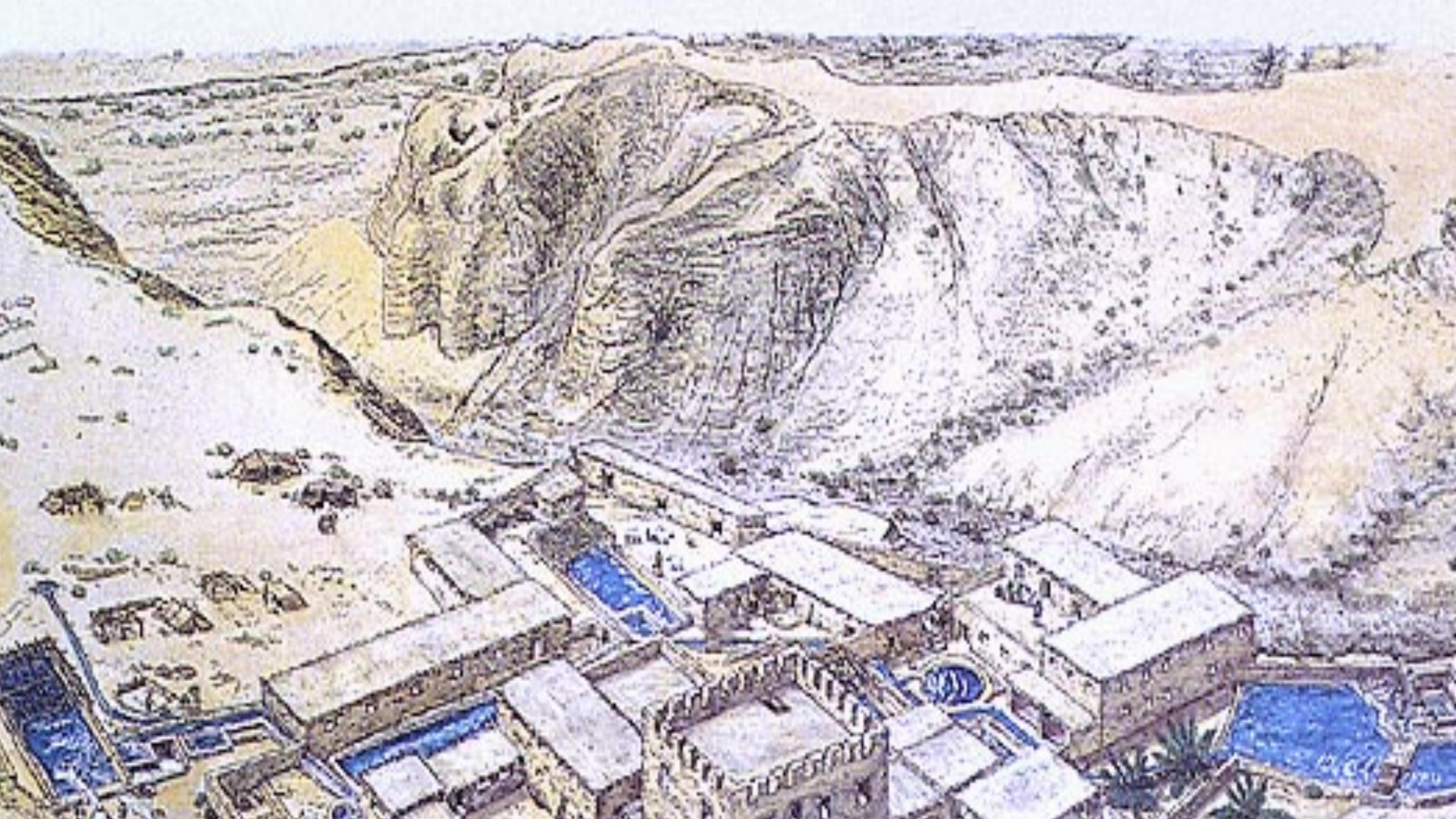
ויכלו בשמי זוהי

ויטירק ביים השנ

"[The scrolls] constitute a vital link—long lost and now regained—between those ancient times, so rich in civilized thought, and the present day. And just as a Christian reader must be moved by the knowledge that here he has a manuscript of a sect whom the early Christians may have known and by whom they were influenced, so an Israeli and a Jew can find nothing more deeply moving than the study of manuscripts written by the People of the Book in the Land of the Book more than two thousand years ago."

~Yigael Yadin, The Message of the Scrolls (New York: Simon and Schuster, Inc., 1957), p. 14.

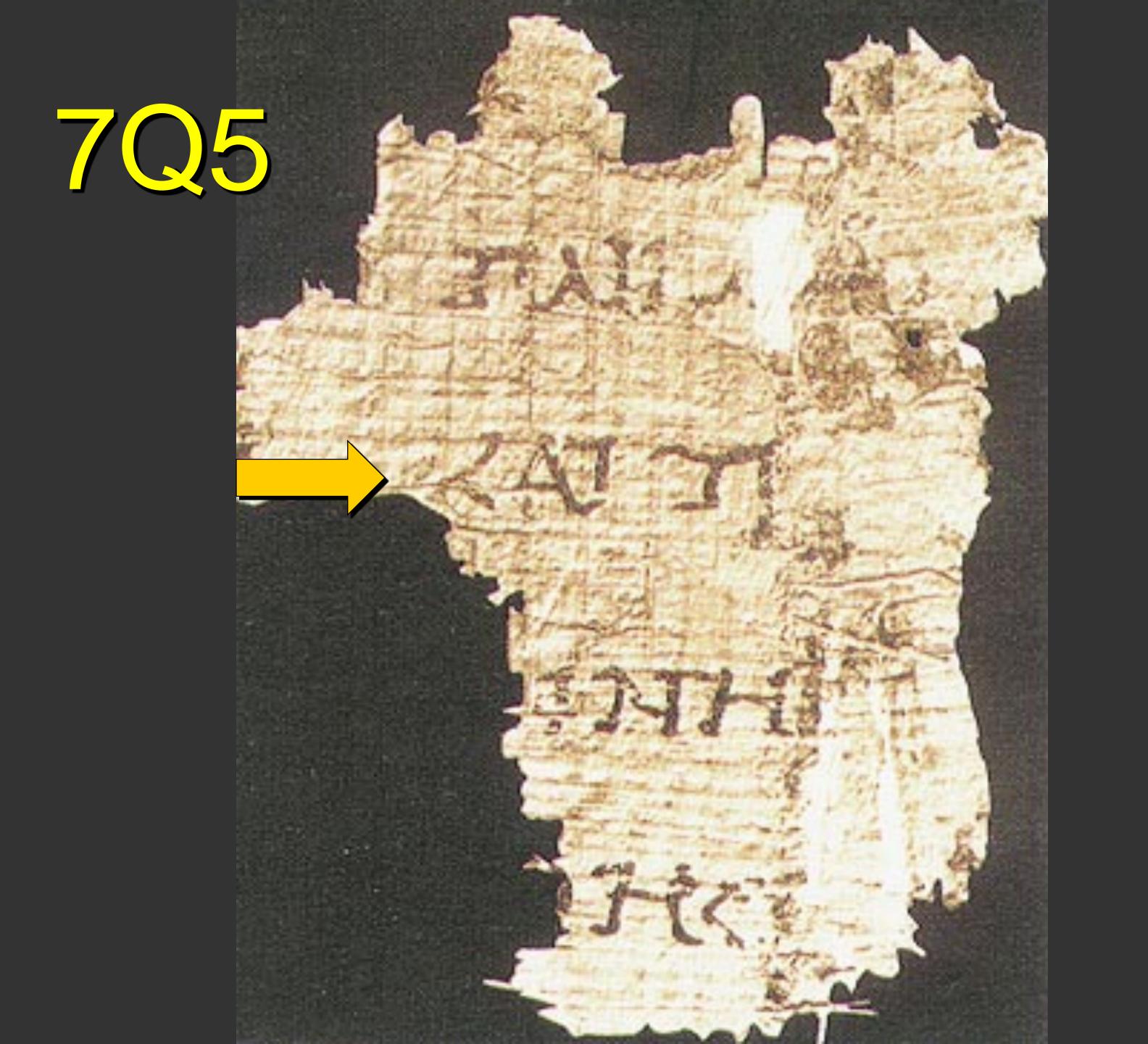

- Collection of 931 documents
- Oldest copies of the Old Testament
- Jewish sectarian writings
- Composed in Hebrew, Aramaic, Greek
- Produced between 250 B.C. and A.D. 68
- Hidden in Judean desert caves before A.D. 68

Weston Fields: "With the discovery of the DSS we are brought back almost within a generation of the writing of the last book of the Bible. If the oldest Scroll is conservatively dated at 250 BC and some would date the oldest ones as early as 300 BC, there is probably only 25 years or less between the time the last book was written and our earliest copies of the Hebrew Old Testament. This gives us a great deal more confidence about the text and the way it was passed along because we are able to compare what has been passed to us, which are later copies, but present a very early text, with what we have in the Scrolls, however fragmentary they might be."

and it was עפווזכיוו יצור ושריאלמבן workers. the שווון בי ועסע עלו פמדיון פעדושר כי שפות שוח לר לווד או וצפר חו שוריול וישיחועל שרו ברייניודטיו שרו זאנום ומרי מאות ומיי חפשום Street has be ושראל ומלחו ענו פע ושות עם רות בטל שרוחפת וכוד ל כחכוד אל אק Colors of the Land אוובוחם ווינאו עלי ינום מפתולה מות עבו שנים שיים שלף איש פלחמה NAME OF THE PARTY עמו חמי שות אנשוו יאשר לפו יונון בנותו לביון וותבש בור חוניאום ובייל ושלחו עמי שלושותי H-U-PPA מברורים אשרופור זהוא אנשר אשתוראו איוהים יאת יערותלוד ואת אכוי ייוני בעע והפורוחול לפליופור וזוון עפר חביו: property . יט אם תוווק חפלהפי וופס ושיחה אשר ווהנו שופרום אותו כבול בכרהני PROPERTY OF STREET העבא וכחשת חשם ושף תוו עוד דושר ליו, וחפש מחיפוד ושעום יישר Measure their אים עוכותמד וקבות בשור שבו שנו וכן ווטודעם ששם עשר ובי חל וום and the extreme or the נכנו לליף פניטרוולם שוון לשר בייר ווווי וויבכום פני וחור לפשום PROPERTY POPULATION AND THE CO בן חטל וחים כחינות חלשת ו וליא יחום לכם כחכיד וליתו יעשוד טלרם. NO MINES ENDING אשר זונוווו בעריוול למו עיוד חוין פודפוד ואניה לוא יישף פנול ישופה וויניו עמו ותטיי may menter פנת חווויון סייען כפחני אלומו יקוד שינה ח חמו ונספרופטל דיו בשפחת אטוחו ה'וא ויקוז שחוף אכות אחירת ט ומאויזא שר וכו אלם וודאת לפית וטרים שבי ביל וכי חויות ואם בינורת שא PARTITION A MATERIAL CALLS וחוטפער יכל טחוזיט לו זייורת פבות אפוווי מפשפחתפולוא ימוד פשמט をからからる MELTE ET T אתו לוא ויצא מיצוני מלווו בחו שוחר לדמות פשום שיק ולוא וחכוד MANGETO 1-44 וחוטפום וחיפוחט שרוד וניק ונולחון ונית ונולחכור כי שראלותול I medicate to the MERCULINIT Mit By 141 17

"Even though the discussion is somewhat technical we must assess the value of the DSS in this respect. The St. Marks Scroll is the only scroll that contains a whole book of the Bible, and with the exception of some of the small fragments it is the oldest of the MSS found in the caves. We may note the following. The age of the MSS does not indicate its importance. It may be older but not as good, but this MSS is obviously inferior to the Masoretic Text at several points."

~Millar Burrows, ASOR Director (2×, American Schools of Oriental Research, 24 years at Yale and the chair of the Dept. of Near Eastern Languages and Literature)

"200 variances between the Qumran Isaiah and the Masoretic Isaiah scroll exist. In the late 1940s the translators of the RSV were from a more liberal bias and doubted the accuracy of the Masoretic Text (MT). They all believed it had been corrupted to a large degree. With the discovery of the Qumran Scrolls, they compared the Isaiah scroll with the MT and concluded that the MT was the product of the conservative school, is a superior text, it is clearly the better and more reliable text."

~Millar Burrows, ASOR Director (2×, American Schools of Oriental Research, 24 years at Yale and the chair of the Dept. of Near Eastern Languages and Literature)

"After comparing and analyzing the 200 changes, the majority were rejected (most were minor punctuation, spelling, and style changes) but 13 were accepted as substantive. These 13 were adopted. Even in these 13 the superiority of the MSS is not always certain, Burrows later doubted the veracity of most of the 13. Some 5 years later, after much more reflection on the subject, Millar Burrows, the Scroll expert and Old Testament scholar from Yale, stated that he believed they erred in accepting all of those."

~Millar Burrows, ASOR Director (2×, American Schools of Oriental Research, 24 years at Yale and the chair of the Dept. of Near Eastern Languages and Literature)

Further Evidence of Old Testament Canonicity from Qumran

- 1. 175 of 500 manuscripts are biblical texts.
- 2. All Old Testament books are represented except Esther.
- 3. Commentaries deal only with the biblical canon; no commentaries are written on apocrypha, disputed, or non-canonical books.
- 4. 20 of the 39 Old Testament books are quoted as Scripture.
- 5. Conclusion: No evidence existed among the Essenes to classify apocryphal books as Scripture.